

Bruxelles, 30 iunie 2023
(OR. en)

11154/23

ECOFIN 678
UEM 212
SOC 503
EMPL 354
COMPET 698
ENV 777
EDUC 290
RECH 322
ENER 413
JAI 925
GENDER 154
ANTIDISCRIM 148
JEUN 192
SAN 429

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. ant.:	9848/1/23 REV 1
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 622 final
Subiect:	RECOMANDAREA CONSILIULUI privind Programul național de reformă al Portugaliei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Portugaliei pentru 2023

În continuare, se pune la dispoziția delegațiilor proiectul de recomandare a Consiliului sus-menționat, astfel cum a fost discutat de Consiliu și de Consiliul European, pe baza Recomandării COM(2023) 622 final a Comisiei.

RECOMANDARE A CONSILIULUI

din ...

privind Programul național de reformă al Portugaliei pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Portugaliei pentru 2023

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice², în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

---

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

² JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

- (1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului³, care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență (denumit în continuare „mecanismul”), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european, mecanismul contribuie la o redresare economică favorabilă incluziunii și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, care stimulează creșterea, în special reforme și investiții pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale. Contribuția financiară maximă pentru fiecare stat membru acordată în cadrul mecanismului a fost actualizată la 30 iunie 2022, în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241.

---

³ Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17).

- (2) La data de 22 noiembrie 2022, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2023, care marchează începutul semestrului european din 2023 pentru coordonarea politicilor economice. La data de 23 martie 2023, Consiliul European a aprobat prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2023, care sunt axate pe cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive. Totodată, la data de 22 noiembrie 2022, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2023, în care a identificat Portugalia ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate de dezechilibre sau care pot fi în pericol de a fi afectate de dezechilibre. Astfel, ar fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat și un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2023 al Portugaliei. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2023 privind ocuparea forței de muncă, care analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro⁴ (denumită în continuare „Recomandarea pentru 2023 privind zona euro”) la 16 mai 2023 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 13 martie 2023.

---

⁴ Recomandarea Consiliului din 16 mai 2023 privind politica economică a zonei euro (JO C 180, 23.5.2023, p. 1).

- (3) Deși economiile Uniunii dau dovadă de o reziliență remarcabilă, contextul geopolitic continuă să aibă un impact negativ. Întrucât Uniunea susține cu fermitate Ucraina, agenda sa de politică economică și socială se axează pe reducerea pe termen scurt a impactului negativ al șocurilor energetice asupra gospodăriilor și întreprinderilor vulnerabile, precum și pe menținerea eforturilor de realizare a tranziției verzi și a celei digitale, de sprijinire a creșterii durabile și favorabile incluziunii, de protejare a stabilității macroeconomice și de creștere a rezilienței pe termen mediu. De asemenea, agenda Uniunii se axează în mare măsură pe creșterea competitivității și a productivității Uniunii.
- (4) La data de 1 februarie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Un plan industrial al Pactului verde pentru era cu zero emisii nete” (denumită în continuare „Planul industrial al Pactului verde”), în scopul de a spori competitivitatea industriei cu zero emisii nete a Uniunii și de a sprijini tranziția rapidă către neutralitatea climatică. Planul completează eforturile desfășurate în prezent în cadrul Pactului verde european și al REPowerEU. Planul urmărește, de asemenea, să asigure un mediu mai favorabil pentru extinderea capacității Uniunii de producție a tehnologiilor și a produselor cu zero emisii nete care sunt necesare pentru a îndeplini obiectivele ambițioase ale Uniunii în materie de climă și să asigure accesul la materiile prime critice relevante, inclusiv prin diversificarea surselor de aprovizionare, exploatarea adecvată a resurselor geologice din statele membre și maximizarea reciclării materiilor prime. Planul industrial al Pactului verde este articulat în jurul a patru piloni: un mediu de reglementare previzibil și simplificat, acces mai rapid la finanțare, îmbunătățirea competențelor și comerțul deschis pentru lanțuri de aprovizionare reziliente. La data de 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare ulterioară intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030”, care este structurată în jurul a nouă factori determinanți care se susțin reciproc, cu obiectivul de a acționa în direcția instituirii unui cadru de reglementare care să stimuleze creșterea. Comunicarea stabilește priorități de politică ce vizează să asigure în mod activ realizarea de îmbunătățiri structurale, efectuarea de investiții bine direcționate și adoptarea de măsuri de reglementare pentru competitivitatea pe termen lung a Uniunii și a statelor sale membre. Recomandările de mai jos contribuie la abordarea acestor priorități.

- (5) În 2023, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în concordanță cu punerea în aplicare a mecanismului. Implementarea integrală a planurilor de redresare și reziliență rămâne esențială pentru îndeplinirea priorităților de politică din cadrul semestrului european, întrucât planurile respective abordează toate recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ultimii ani sau un subset semnificativ al recomandărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020 și 2022 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.
- (6) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului⁵ (denumit în continuare „Regulamentul REPowerEU”), care a fost adoptat la data de 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată într-un termen scurt a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Acest lucru va contribui la securitatea energetică și la diversificarea aprovizionării cu energie a Uniunii, sporind, în același timp, utilizarea surselor regenerabile de energie, capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Regulamentul REPowerEU permite statelor membre să adauge un nou capitol, privind REPowerEU, în planurile lor naționale de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor planului REPowerEU. Reformele și investițiile respective vor contribui, de asemenea, la creșterea competitivității industriei cu zero emisii nete a Uniunii, astfel cum se subliniază în Planul industrial al Pactului verde, precum și la abordarea recomandărilor specifice fiecărei țări legate de energie care le-au fost adresate statelor membre în 2022 și, după caz, în 2023. Regulamentul REPowerEU introduce o nouă categorie de sprijin financiar nerambursabil, pus la dispoziția statelor membre pentru a finanța, în cadrul planurilor lor de redresare și reziliență, noi reforme și investiții legate de energie.

---

⁵ Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1).

(7) La data de 8 martie 2023, Comisia a adoptat o comunicare care oferă orientări de politică fiscal-bugetară pentru 2024 (denumită în continuare „comunicarea din 8 martie 2023”). Scopul său este de a sprijini pregătirea programelor de stabilitate și de convergență ale statelor membre, consolidând astfel coordonarea politicilor. Comisia a reamintit că la sfârșitul anului 2023 va fi dezactivată clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere. Aceasta a solicitat ca politicile fiscal-bugetare din perioada 2023-2024 să asigure sustenabilitatea datoriei pe termen mediu și să sporească creșterea economică potențială într-o manieră durabilă și a invitat statele membre să prezinte în programele lor de stabilitate și de convergență pentru 2023 modul în care planurile lor fiscal-bugetare vor asigura respectarea valorii de referință a deficitului din tratat de 3 % din produsul intern brut (PIB) și vor asigura o reducere plauzibilă și continuă a datoriei sau menținerea datoriei la niveluri prudente pe termen mediu. Comisia a invitat, de asemenea, statele membre să elimine treptat măsurile fiscal-bugetare naționale introduse pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile de șocul prețurilor la energie, începând cu măsurile care au un caracter mai puțin specific. Comisia a precizat că, în cazul în care ar fi necesară prelungirea măsurilor de sprijin ca urmare a unor noi presiuni cauzate de prețurile la energie, statele membre ar trebui să orienteze mai bine astfel de măsuri către gospodăriile și întreprinderile vulnerabile. Comisia a afirmat că recomandările în domeniul fiscal-bugetar ar urma să fie cuantificate și diferențiate. În plus, astfel cum se propune în comunicarea sa din 9 noiembrie 2022 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernare economică al UE, recomandările în domeniul fiscal-bugetar ar urma să fie formulate pe baza cheltuielilor primare nete. Comisia a recomandat ca toate statele membre să continue să protejeze investițiile finanțate la nivel național și să asigure utilizarea eficace a mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, având în vedere în special obiectivele în materie de tranziție verde și tranziție digitală, precum și pe cele în materie de reziliență. Comisia a precizat că va propune Consiliului lansarea, în primăvara anului 2024, a unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, ținând cont de datele privind execuția bugetară pentru 2023, în concordanță cu dispozițiile legale existente.

- (8) La data de 26 aprilie 2023, Comisia a prezentat propuneri legislative ce vizează realizarea unei reforme cuprinzătoare a normelor de guvernanță economică ale Uniunii. Obiectivul principal al acestor propuneri este de a consolida sustenabilitatea datoriei publice și de a promova o creștere durabilă și incluzivă în toate statele membre, prin intermediul reformelor și al investițiilor. În propunerile sale, Comisia urmărește să îmbunătățească asumarea responsabilității la nivel național, să simplifice cadrul și să se concentreze într-o mai mare măsură pe obiectivele pe termen mediu, împreună cu o aplicare eficace și mai coerentă a normelor. Potrivit concluziilor Consiliului din 14 martie 2023 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernanță economică al UE, obiectivul este de a finaliza activitatea legislativă în 2023.
- (9) La 22 aprilie 2021, Portugalia a transmis Comisiei Planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 13 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Portugaliei⁶. Eliberarea tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Portugalia a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese în ceea ce privește jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse.
- (10) La 29 aprilie 2023, Portugalia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2023, iar la 29 aprilie 2023 și-a prezentat Programul de stabilitate pentru 2023, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp. În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2023 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Portugalia cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

---

⁶ ST 10149/21; ST 10149/21 ADD 1; ST 10149/21 + ADD 1 REV 1.

- (11) La 24 mai 2023, Comisia a publicat raportul de țară pentru 2023 referitor la Portugalia. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Portugalia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2022 și a făcut bilanțul implementării de către Portugalia a planului său de redresare și reziliență. Pe baza analizei respective, în raportul de țară au fost identificate deficiențe în ceea ce privește provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Portugalia în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.

- (12) În temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, Comisia a efectuat un bilanț aprofundat pentru Portugalia și a publicat rezultatele acestuia la 24 mai 2023. Comisia a concluzionat că Portugalia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. În special, vulnerabilitățile legate de nivelul ridicat al datoriei private, publice și externe s-au redus, însă se mențin. După o întrerupere temporară cauzată de izbucnirea pandemiei de COVID-19, ponderea datoriei publice și a sectorului privat au revenit pe traiectorii descendente în 2021 și se preconizează că va continua să scadă, fiind favorizată de creșterea economică. Deși în prezent se situează sub nivelurile anterioare pandemiei, ponderea datoriei publice și a sectorului privat rămân la niveluri încă ridicate. Poziția investițională internațională netă în mod clar negativă s-a îmbunătățit, de asemenea, atât înainte, cât și după pandemia de COVID-19, și se preconizează că îndatorarea externă va scădea și mai mult, fiind susținută de creșterea economică continuă, în pofida unei oarecare încetiniri în 2023. Micul deficit de cont curent s-a înrăutățit marginal în 2022, reflectând creșterea prețurilor la energie, însă această deteriorare a fost atenuată de continuarea redresării semnificative a exporturilor, în special a exporturilor turistice. În viitor, se preconizează că reducerea în continuare a prețurilor la energie și creșterea în continuare a exporturilor turistice, precum și politicile actuale de sprijinire a eficienței energetice și a surselor regenerabile de energie vor echilibra contul curent și vor continua să sprijine ajustarea poziției investiționale internaționale nete. Prețurile locuințelor au crescut puternic timp de mai mulți ani, în timp ce creditele neperformante au continuat să scadă de la niveluri deja moderate. Reducerea în continuare a vulnerabilităților ar putea fi afectată de impactul înăsprii condițiilor financiare și de un mediu extern incert, precum și de impactul potențial al acestora asupra creșterii economice. Progresele în materie de politici au fost favorabile, punându-se un accent deosebit pe planul de redresare și reziliență, iar continuarea punerii în aplicare a planului de redresare și reziliență ar trebui să aducă îmbunătățiri suplimentare.
- (13) În conformitate cu datele validate de Eurostat, deficitul public al Portugaliei a scăzut de la 2,9 % din PIB în 2021 la 0,4 % în 2022, iar datoria publică a scăzut de la 125,4 % din PIB la sfârșitul anului 2021 la 113,9 % la sfârșitul anului 2022.

- (14) Soldul bugetului public a fost afectat de măsurile de politică fiscal-bugetară adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. În 2022, printre astfel de măsuri de politică fiscal-bugetară care implică reducerea veniturilor s-au numărat o reducere generală a taxei pe combustibil și înghețarea actualizării ratei carbonului în cadrul taxei pe combustibil, în timp ce astfel de măsuri de politică fiscal-bugetară care presupun creșterea cheltuielilor au inclus un sprijin sub forma unei plăți unice efectuate în octombrie 2022 către diferite grupuri de populație, cum ar fi pensionarii, angajații, copiii și tinerii, plăți forfetare către gospodăriile cu venituri mici care au fost cele mai vulnerabile la creșterea prețurilor la energie și o alocare către sistemul național de energie electrică pentru a reduce tarifele la rețeaua de energie electrică. Comisia estimează costul bugetar net al măsurilor respective la 2,0 % din PIB în 2022. În același timp, costul estimat al măsurilor temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19 a scăzut la 0,8 % din PIB în 2022, de la 2,0 % în 2021.
- (15) La 18 iunie 2021, Consiliul a recomandat ca, în 2022, Portugalia⁷ să utilizeze mecanismul pentru a finanța investiții suplimentare în sprijinul redresării, aplicând în același timp o politică fiscal-bugetară prudentă. În plus, Consiliul a recomandat Portugaliei să mențină investițiile finanțate la nivel național și să limiteze creșterea cheltuielilor curente finanțate la nivel național.

---

⁷ Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 care include un aviz al Consiliului privind programul de stabilitate al Portugaliei pentru 2021 (JO C 304, 29.7.2021, p. 102).

- (16) Potrivit estimărilor Comisiei, orientarea fiscal-bugetară⁸ în 2022 a fost expansionistă, fiind de -1,5 % din PIB. Conform recomandării Consiliului, Portugalia a continuat să sprijine redresarea prin investiții finanțate din mecanism. Cheltuielile finanțate prin granturi din cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 1,2 % din PIB în 2022 (1,7 % din PIB în 2021). Respectiva diminuare a cheltuielilor în 2022 s-a datorat unor cheltuieli mai reduse finanțate din alte fonduri ale Uniunii, în timp ce cheltuielile finanțate prin mecanism au crescut între 2021 și 2022. Investițiile finanțate la nivel național au furnizat o contribuție restrictivă de 0,1 puncte procentuale la orientarea fiscal-bugetară⁹. Prin urmare, Portugalia nu a menținut investițiile finanțate la nivel național, fapt ce nu a fost în concordanță cu recomandarea Consiliului. În același timp, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) a avut o contribuție expansionistă de 1,9 puncte procentuale la orientarea fiscal-bugetară. Această contribuție expansionistă semnificativă a ținut cont de impactul suplimentar al măsurilor adoptate pentru a atenua consecințele economice și sociale ale creșterii prețurilor la energie (cost bugetar net suplimentar de 2,0 % din PIB). Prin urmare, Portugalia a limitat suficient creșterea cheltuielilor curente finanțate la nivel național.
- (17) Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare din Programul de stabilitate pentru 2023 este precaut în 2023 și în concordanță cu previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 pentru perioada următoare. Guvernul estimează că PIB-ul real va crește cu 1,8 % în 2023 și cu 2,0 % în 2024. Prin comparație, previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o creștere mai mare a PIB-ului real, și anume de 2,4 % în 2023, și o creștere ceva mai mică, de 1,8 %, în 2024. Diferența se explică printr-o contribuție mai mare la creșterea a exporturilor nete în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023, în timp ce guvernul preconizează o creștere mai mare a investițiilor atât în 2023, cât și în 2024.

---

⁸ Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca variație a cheltuielilor primare (fără măsurile discreționare privind veniturile), din care sunt excluse măsurile temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19, dar sunt incluse cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și prin alte fonduri ale Uniunii, în raport cu creșterea potențială pe termen mediu. Pentru mai multe detalii, a se vedea caseta 1 din tabelele cu statistici bugetare.

⁹ Alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național au avut o contribuție expansionistă de 0,2 puncte procentuale din PIB.

(18) În Programul său de stabilitate pentru 2023, guvernul preconizează că deficitul public va rămâne la 0,4 % din PIB în 2023. Conform Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea de la 113,9 % la sfârșitul anului 2022 la 107,5 % la sfârșitul anului 2023. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, se preconizează că deficitul public va fi de 0,1 % din PIB în 2023. Acesta este mai mic decât deficitul estimat în Programul de stabilitate pentru 2023, în principal având în vedere veniturile mai mari estimate în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023, și anume provenite din impozitele indirecte și directe. În previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 se estimează o pondere mai mică a datoriei publice în PIB, de 106,2 % la sfârșitul anului 2023. Diferența se datorează în principal diferențialului mai favorabil dintre rata de creștere și rata dobânzii, având un efect de reducere a datoriei, estimat în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023.

(19) Se preconizează că în 2023 soldul bugetului public va continua să fie afectat de măsurile de politică fiscal-bugetară adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. Acestea constau în măsuri care continuă să fie puse în aplicare din 2022, în special: plățile forfetare către gospodăriile cu venituri mici care sunt cele mai vulnerabile la creșterea prețurilor la energie, reducerea generală a taxei pe combustibil și înghețarea actualizării ratei carbonului în cadrul taxei pe combustibil, dar și în măsuri anunțate deja în 2022, dar care au un impact asupra soldului bugetar în 2023, cum ar fi alocarea menită să sprijine regimul tranzitoriu de stabilizare a prețurilor la gaze plătite de întreprinderi, care rămâne în vigoare pe tot parcursul anului. Costul bugetar net în 2023 al măsurilor de sprijin este estimat în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 la 0,8 % din PIB¹⁰. Majoritatea măsurilor din 2023 nu par să vizeze gospodăriile sau întreprinderile cele mai vulnerabile și nu mențin pe deplin semnalul de preț pentru reducerea cererii de energie și creșterea eficienței energetice. Prin urmare, suma aferentă măsurilor de sprijin specifice care trebuie avută în vedere la evaluarea conformității cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022¹¹ este estimată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 ca fiind de 0,3 % din PIB în 2023 (comparativ cu 1 % din PIB în 2022). În fine, se preconizează că în 2023 soldul bugetului public va beneficia de pe urma eliminării treptate a măsurilor temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19, care au fost estimate la 0,8 % din PIB.

---

¹⁰ Această cifră reprezintă nivelul costurilor bugetare anuale ale măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile curente, precum și – dacă este cazul – măsurile privind cheltuielile de capital.

¹¹ Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Portugaliei pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Portugaliei pentru 2022, JO C 334, 1.9.2022, p. 181.

- (20) În recomandarea sa din 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat Portugaliei să asigure în 2023 o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea creșterii cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național sub nivelul creșterii potențiale a producției pe termen mediu¹², ținând seama de sprijinul temporar continuu și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile la creșterile prețurilor energiei, precum și persoanelor care fug din Ucraina. În același timp, Portugalia ar trebui să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. De asemenea, i s-a recomandat Portugaliei să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și tranziția digitală, precum și pentru securitatea energetică, ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii.

---

¹² Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea potențială a producției pe termen mediu a Portugaliei (media pe 10 ani) este estimată la 7,6 % în termeni nominali.

(21) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 se estimează că orientarea fiscal-bugetară va fi expansionistă în 2023 (-0,7 % din PIB), în contextul unei inflații ridicate. Aceasta urmează unei orientări fiscal-bugetare expansioniste în 2022 (-1,5 % din PIB). Se preconizează că în 2023 creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) va avea o contribuție contracționistă de 0,3 puncte procentuale la orientarea fiscal-bugetară. Așadar, creșterea preconizată a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național este în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Contribuția contracționistă preconizată a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național se datorează, în esență, costurilor reduse ale măsurilor de sprijin (specifice și nespecifice) pentru gospodării și întreprinderi adoptate ca reacție la creșterile prețurilor la energie (cu 1,1 puncte procentuale din PIB). Principalii factori de creștere a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) sunt presiunile persistente asupra cheltuielilor publice curente, inclusiv asupra salariilor și pensiilor din sectorul public, cauzate în special de creșterile permanente ale salariilor din sectorul public și de creșterile discreționare ale pensiilor. Se estimează că cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii vor fi de 2,2 % din PIB în 2023, în timp ce investițiile finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă la orientarea fiscal-bugetară de 0,3 puncte procentuale¹³. Prin urmare, Portugalia intenționează să finanțeze investiții suplimentare din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii și se prevede că își va menține investițiile finanțate la nivel național¹⁴. Țara intenționează să finanțeze investiții publice pentru tranziția verde și cea digitală, precum și pentru securitatea energetică, inclusiv prin proiecte de decarbonizare a industriei, prin producția de hidrogen curat și de alte gaze din surse regenerabile și prin digitalizarea școlilor, care sunt finanțate parțial din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii.

---

¹³ Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor avea o contribuție contracționistă de 0,3 puncte procentuale din PIB, determinată în special de reducerea estimată a transferurilor de capital către întreprinderile de stat în 2023.

¹⁴ Cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 2,2 % din PIB în 2023, în timp ce investițiile finanțate la nivel național au avut o contribuție expansionistă la orientarea fiscal-bugetară de 0,3 puncte procentuale. Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă de 0,1 puncte procentuale din PIB.

- (22) În Programul de stabilitate pentru 2023 se estimează că deficitul public va scădea la 0,2 % din PIB în 2024. Scăderea din 2024 reflectă în principal limitarea planificată a cheltuielilor curente, în special în ceea ce privește consumul intermediar, remunerarea angajaților și subvențiile, precum și o creștere susținută pe partea de venituri. În conformitate cu Programul de stabilitate pentru 2023, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 103,0 % la sfârșitul anului 2024. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au făcut previziunile, previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează un deficit public pentru 2024 de 0,1 % din PIB. Acest procent este ușor mai mic decât deficitul preconizat în Programul de stabilitate pentru 2023, în principal având în vedere creșterea mai susținută a veniturilor, în special a impozitelor, preconizată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o pondere similară a datoriei publice în PIB, de 103,1 %, la sfârșitul anului 2024.
- (23) Programul de stabilitate pentru 2023 nu include informații privind eliminarea treptată a măsurilor de sprijin în domeniul energiei în 2024. Comisia presupune, de asemenea, că toate măsurile de sprijin din domeniul energiei vor fi eliminate treptat, până în 2024. Acest lucru se bazează pe ipoteza conform căreia nu se vor înregistra noi creșteri ale prețurilor la energie.

- (24) În Regulamentul (CE) nr. 1466/97 se solicită o îmbunătățire anuală a soldului bugetar structural cu 0,5 % din PIB, ca valoare de referință, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu¹⁵. Ținând seama de considerentele legate de sustenabilitatea finanțelor publice, ar fi oportună o îmbunătățire a soldului structural cu cel puțin 0,3 % din PIB în 2024, potrivit estimărilor Comisiei. Pentru a asigura o astfel de îmbunătățire și în conformitate cu metodologia Comisiei, creșterea în 2024 a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național¹⁶ nu ar trebui să depășească 1,8 %, astfel cum se reflectă în prezenta recomandare. În același timp, celelalte măsuri de sprijin în domeniul energiei (estimate în prezent de Comisie la 0,8 % din PIB în 2023) ar trebui eliminate treptat în 2023, dacă evoluțiile pieței energiei permit acest lucru și începând cu măsurile care au un caracter mai puțin specific, iar economiile aferente ar trebui utilizate pentru a reduce deficitul public.
- (25) Dacă se mențin politicile actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, cheltuielile primare nete finanțate la nivel național vor crește la 2,8 % în 2024, cifră mai mare decât rata de creștere recomandată. Ajustarea preconizată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 este mai mică decât economiile rezultate din eliminarea treptată a tuturor măsurilor de sprijin în domeniul energiei. Acest lucru se explică prin adoptarea unor măsuri cu un impact preconizat de creștere a cheltuielilor în mod permanent și reformelor privind impozitul pe venitul persoanelor fizice care au ca efect reducerea veniturilor.

---

¹⁵ Articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 prevede, de asemenea, o ajustare de peste 0,5 % din PIB pentru statele membre cu o datorie publică de peste 60 % din PIB sau cu riscuri mai pronunțate în ceea ce privește sustenabilitatea datoriei.

¹⁶ Cheltuielile primare nete sunt definite drept cheltuieli finanțate la nivel național, din care sunt excluse măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile cu dobânzile și cheltuielile ciclice cu șomajul.

- (26) În conformitate cu Programul de stabilitate pentru 2023, se estimează că rata investițiilor publice va crește de la 3,2 % din PIB în 2023 la 3,4 % din PIB în 2024. Investițiile mai mari reflectă creșterea investițiilor finanțate la nivel național și a investițiilor finanțate de Uniune, și anume prin mecanism. Programul de stabilitate pentru 2023 face trimitere la reforme și investiții care se preconizează că vor contribui la sustenabilitatea finanțelor publice și la creșterea durabilă și favorabilă incluziunii. Printre respectivele reforme și investiții se numără măsuri de modernizare și simplificare a gestionării finanțelor publice și de modernizare a sistemelor de informații privind gestionarea finanțelor publice, cum ar fi întocmirea unui model de monitorizare a execuției bugetare și financiare a administrației publice, operaționalizarea entității contabile de stat, precum și integrarea întocmirii bugetului pe programe și a analizelor cheltuielilor în procesul bugetar obișnuit, măsuri care fac parte din planul de redresare și reziliență.

(27) Programul de stabilitate pentru 2023 prezintă o traiectorie bugetară pe termen mediu până în 2027. Potrivit Programului de stabilitate pentru 2023, se preconizează că deficitul public va scădea treptat la 0,1 % din PIB în 2025, atingând o poziție bugetară echilibrată în 2026, pentru a atinge ulterior un ușor excedent de 0,1 % din PIB în 2027. Așadar, se preconizează că deficitul public va rămâne sub 3 % din PIB pe durata programului. Conform Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea de la 103,0 % la sfârșitul anului 2024 la 92,0 % până la sfârșitul anului 2027. O structură a finanțelor publice mai favorabilă creșterii, atât pe partea de venituri, cât și pe partea de cheltuieli a bugetului public, ar consolida sustenabilitatea finanțelor publice pe termen lung a Portugaliei, îmbunătățind totodată mediul de afaceri și contribuind la o creștere durabilă și favorabilă incluziunii. Beneficiile fiscale sunt utilizate pe scară largă în sistemul fiscal portughez, mai mult de 500 de beneficii fiscale fiind repartizate în peste 60 de texte juridice. Acest lucru sporește complexitatea și diminuează transparența sistemului și reprezintă în același timp venituri la care se renunță. O monitorizare și o evaluare sistematice ar spori eficiența din punctul de vedere al costurilor a beneficiilor fiscale existente, ceea ce ar aduce îmbunătățiri semnificative în acest domeniu. În plus, suprataxele de stat și municipale complică sistemul impozitului pe profit, ceea ce creează o sarcină suplimentară atât pentru administrația fiscală, cât și pentru întreprinderi. Eficiența administrației fiscale a Portugaliei ar putea fi consolidată pentru a încuraja executarea voluntară a obligațiilor fiscale, ceea ce ar contribui totodată la reducerea evaziunii și a fraudei fiscale. Costul administrativ al colectării impozitelor este ridicat și a crescut și mai mult în ultimii ani (cu aproximativ 5 % între 2018 și 2020). În același timp, termenul pentru plata impozitelor în Portugalia pare să fie mai lung decât în alte state membre. Arieratele fiscale, deja ridicate, au continuat să crească (acestea reprezentau 45,9 % din veniturile totale până la sfârșitul anului 2020, cu mult peste media Uniunii).

(28) Capacitatea prestațiilor sociale oferite de sistemul de protecție socială din Portugalia de a reduce sărăcia este scăzută și a continuat să scadă în 2021, în timp ce evoluția ponderii persoanelor expuse riscului de sărăcie a fost printre cele mai negative din Uniune (crescând cu 2,4 puncte procentuale), într-un context de stabilitate generală în majoritatea statelor membre. Adecvarea venitului minim rămâne scăzută și se situează cu mult sub pragul sărăciei. Asemenea cifre pun la îndoială capacitatea Portugaliei de a atinge obiectivele de reducere a sărăciei stabilite în Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale. În același timp, sistemul de protecție socială este în continuare complex, diferite tipuri de prestații sociale părând să servească unor obiective similare. Complexitatea și fragmentarea rezultate conduc la rate de utilizare relativ scăzute și la o lipsă de concentrare efectivă asupra persoanelor care au cea mai mare nevoie de ajutor, ceea ce împiedică acoperirea și, în cele din urmă, adecvarea prestațiilor sociale. Simplificarea prestațiilor existente, împreună cu punerea în aplicare în timp util a Strategiei naționale de combatere a sărăciei, va spori capacitatea Portugaliei de a face față provocărilor sociale viitoare.

(29) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Implementarea planului de redresare și reziliență al Portugaliei este în curs, însă există un risc de întârzieri. Portugalia a prezentat două cereri de plată, corespunzând unui număr de 58 de jaloane și ținte din planul de redresare și reziliență, ceea ce a dus la o plată globală de 2,98 miliarde EUR. Planul de redresare și reziliență al Portugaliei are un caracter ambițios și complex. O guvernare solidă și monitorizarea continuă a planului sunt esențiale pentru a reduce la minimum riscul de întârzieri. Includerea noului capitol privind REPowerEU în planul de redresare și reziliență va permite finanțarea unor reforme și investiții suplimentare care să sprijine obiectivele strategice ale Portugaliei în domeniile energiei și tranziției verzi. Implicarea sistematică și eficace a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali și a altor părți interesate relevante rămâne importantă pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență, precum și a altor politici economice și de ocupare a forței de muncă ce nu se limitează la planul respectiv, în scopul de a asigura asumarea pe scară largă a agendei de politici în ansamblul ei. La 26 mai 2023, Portugalia a depus o modificare a planului său, revizuit cu noi măsuri, care include un capitol privind planul REPowerEU și ia în considerare creșterea contribuției financiare maxime¹⁷. În conformitate cu articolul 14 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2021/241, Portugalia a depus și cererea privind un sprijin suplimentar sub forma unui împrumut în cadrul mecanismului.

---

¹⁷ Contribuția financiară maximă pentru Portugalia a fost actualizată la 30 iunie 2022 la un cuantum de 15,5 miliarde EUR sub formă de granturi, în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241.

- (30) Comisia a aprobat în 2022 toate documentele de programare ale politicii de coeziune prezentate de Portugalia. Punerea în aplicare rapidă a programelor politicii de coeziune în complementaritate și în sinergie cu planul de redresare și reziliență, inclusiv cu capitolul privind REPowerEU, este esențială pentru realizarea tranziției verzi și a celei digitale, pentru sporirea rezilienței economice și sociale și pentru a obține o dezvoltare teritorială echilibrată în Portugalia.
- (31) În afară de provocările economice și sociale abordate în planul de redresare și reziliență și în programele aferente politicii de coeziune, Portugalia se confruntă cu o serie de provocări suplimentare legate de economia circulară, energie și de tranziția verde.
- (32) Portugalia se situează cu mult sub media Uniunii în ceea ce privește progresul către o economie circulară, în materie de productivitate a resurselor în industrie și în ceea ce privește indicatorii de gestionare a deșeurilor, cu diferențe regionale semnificative. Rata medie de reciclare municipală este deosebit de scăzută (30,5 % în 2021, departe de obiectivul Uniunii de 50 % până în 2020) și variază în funcție de regiune. Realizarea obiectivelor Uniunii pentru următorul deceniu, inclusiv atingerea obiectivului de reciclare a deșeurilor municipale în proporție de 55 % până în 2025, va necesita eforturi semnificative. Sunt necesare îmbunătățiri pentru a spori prevenirea, reducerea la minimum, sortarea, reutilizarea și reciclarea deșeurilor, conform etapelor superioare ale ierarhiei deșeurilor, astfel încât o parte din deșeuri să nu mai ajungă la depozitele de deșeuri și în incineratoare, precum și pentru a moderniza instalațiile de reciclare și tratare a deșeurilor. Printre exemplele de modalități de a realiza mai bine obiectivele respective se numără mărirea taxelor de depozitare și de incinerare a deșeurilor, introducerea unei taxe pe deșeurile reziduale și majorarea taxelor impuse municipalităților care nu îndeplinesc obiectivele de reciclare. În plus, procesul ar putea fi accelerat prin extinderea colectării separate a deșeurilor și prin dezvoltarea în continuare a unor sisteme de plată în funcție de cantitatea de deșeuri generată (*pay-as-you-throw*), a unor sisteme-depoziție și a răspunderii extinse a producătorilor.

(33) În pofida progreselor înregistrate, inclusiv în contextul crizei energetice, Portugalia rămâne dependentă într-o mare măsură de combustibilii fosili importați, petrolul și gazele reprezentând în 2021 45 % și, respectiv, 23 % din mixul său energetic. În plus, dependența ridicată a Portugaliei de gaze pentru producția de energie electrică prezintă riscuri în ceea ce privește securitatea aprovizionării, în special având în vedere penuria de energie hidroelectrică cauzată de secetele mai frecvente. Pentru a accelera eforturile de decarbonizare, ar putea fi adoptate în continuare o serie de măsuri care se bazează pe reformele și investițiile care fac parte din planul de redresare și reziliență al Portugaliei și duc mai departe aceste investiții și reforme. Pentru a accelera utilizarea surselor regenerabile de energie, Portugalia ar putea continua progresele înregistrate anul trecut în ceea ce privește raționalizarea procesului său de autorizare, inclusiv prin consolidarea capacității administrației care se ocupă de acordarea autorizațiilor, prin creșterea digitalizării producției de energie din surse regenerabile și prin introducerea unor măsuri mai favorabile de amenajare a teritoriului pentru parcurile eoliene offshore, al căror potențial rămâne insuficient exploatat. Ar fi, de asemenea, benefice alte acțiuni de promovare a autoconsumului, inclusiv a energiei solare produse pe acoperișuri, și a comunităților de energie din surse regenerabile. În pofida creșterii lor, numărul comunităților de energie din surse regenerabile în Portugalia este încă scăzut și există posibilitatea de a facilita acordarea de licențe și de a crea scheme de stimulente pentru astfel de comunități.

(34) Pe măsură ce sunt integrate mai multe surse regenerabile de energie, va fi esențial să se realizeze investiții suplimentare pentru extinderea capacității de stocare și a capacității de rețea astfel încât să se mențină echilibrul rețelei de energie electrică. Portugalia ar putea beneficia de pe urma consolidării interconectivității rețelelor sale electrice, deoarece nivelul de interconectare cu Spania este în continuare scăzut în comparație cu obiectivele sale pentru 2030. Starea rețelei de transport și distribuție ar putea fi îmbunătățită prin consolidarea rețelei interne, prin investiții suplimentare în stocarea energiei electrice și prin continuarea digitalizării rețelei. Introducerea relativ scăzută a contoarelor inteligente împiedică dezvoltarea unui sistem descentralizat de producție a energiei din surse regenerabile. Pentru a aborda gradul său ridicat de dependență de combustibilii fosili în clădiri și pentru a reduce consumul de energie, Portugalia trebuie să își accelereze eforturile privind eficiența energetică dincolo de obiectivele prevăzute în planul său de redresare și reziliență și în programele aferente politicii de coeziune. Măsurile suplimentare ar trebui să contribuie, de asemenea, la abordarea ponderii ridicate a populației portugheze care se confruntă cu sărăcia energetică. Intensificarea eforturilor de stimulare a renovărilor aprofundate, inclusiv prin furnizarea de asistență tehnică solicitanților, ar putea accelera realizarea proiectelor de renovare. În plus, Portugalia ar putea beneficia de introducerea unui cadru consolidat pentru schemele financiare menite să mobilizeze investițiile private în scopul renovării eficiente din punct de vedere energetic. Procedând astfel, Portugalia ar putea direcționa mai multe resurse bazate pe granturi către gospodăriile aflate în dificultate. Consumul de gaze naturale al Portugaliei a scăzut cu 16 % în perioada august 2022-martie 2023, comparativ cu consumul mediu de gaze din aceeași perioadă din cei cinci ani anteriori, depășind astfel ținta de reducere cu 15 % a consumului prevăzută în Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului¹⁸. Portugalia ar putea depune în continuare eforturi pentru a reduce temporar cererea de gaze până la 31 martie 2024, în temeiul Regulamentului (UE) 2023/706 al Consiliului¹⁹.

---

¹⁸ Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze (JO L 206, 8.8.2022, p. 1).

¹⁹ Regulamentul (UE) 2023/706 al Consiliului din 30 martie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2022/1369 în ceea ce privește prelungirea perioadei de reducere a cererii pentru măsurile de reducere a cererii de gaze și consolidarea raportării și a monitorizării punerii în aplicare a acestora (JO L 93, 31.3.2023, p. 1).

- (35) Deficitul de forță de muncă și de personal calificat în sectoarele și în meseriile esențiale pentru tranziția verde, inclusiv în ceea ce privește producerea, implementarea și întreținerea tehnologiilor cu zero emisii nete, creează blocaje în procesul de tranziție către o economie neutră din punct de vedere climatic. Crearea unor sisteme de educație și formare de înaltă calitate, care să răspundă nevoilor în schimbare ale pieței forței de muncă, și adoptarea unor măsuri țintite de perfecționare și reconversie profesională sunt esențiale pentru a reduce lipsa de personal calificat și pentru a promova incluziunea și realocarea forței de muncă. Pentru a debloca oferta neexploatăată de forță de muncă, măsurile respective trebuie să fie accesibile, în special pentru persoanele fizice și în sectoarele și regiunile cele mai afectate de tranziția verde. Portugalia se confruntă cu un deficit de competențe necesare pentru tranziția verde, în special în sectorul construcțiilor și al industriei prelucrătoare. Țara ar beneficia de pe urma consolidării politicilor sale de perfecționare și recalificare legate de tranziția verde.
- (36) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2023 prin prisma evaluării efectuate de Comisie, iar avizul²⁰ său se reflectă în recomandarea 1.

---

²⁰ În temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

- (37) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru: (i) a menține sustenabilitatea datoriei și a se abține de la a susține în mod generalizat cererea agregată în 2023, pentru a direcționa mai bine măsurile fiscal-bugetare luate în scopul atenuării impactului prețurilor ridicate la energie și pentru a reflecta asupra unor modalități adecvate de eliminare a sprijinului pe măsură ce scad presiunile asupra prețurilor la energie; (ii) a susține un nivel ridicat de investiții publice și a promova investițiile private în vederea sprijinirii tranziției verzi și a celei digitale; (iii) a sprijini evoluțiile salariale care atenuază pierderea puterii de cumpărare, limitând în același timp efectele secundare asupra inflației, pentru a îmbunătăți în continuare politicile active în domeniul pieței forței de muncă și pentru a aborda deficitul de competențe; (iv) a îmbunătăți mediul de afaceri și a se asigura că sprijinul energetic acordat întreprinderilor este rentabil, temporar și orientat către întreprinderi viabile și că menține stimulentele pentru tranziția verde și (v) a menține stabilitatea macrofinanciară și a monitoriza riscurile, continuând, în același timp, lucrările privind finalizarea uniunii bancare. Pentru Portugalia, recomandările 1, 2, și 4 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua și a celei de a treia recomandări formulate în Recomandarea pentru 2023 privind zona euro.
- (38) Consiliul a examinat, în lumina bilanțului aprofundat realizat de Comisie și a evaluării sale, Programul național de reformă pentru 2023 și Programul de stabilitate pentru 2023. Recomandările sale emise în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 sunt reflectate în recomandarea 1. Politicile menționate în recomandarea 1 contribuie la abordarea vulnerabilităților legate de datoria publică. Recomandarea 2 contribuie la punerea în aplicare a recomandării 1. Politicile menționate în recomandarea 1 contribuie atât la corectarea dezechilibrelor, cât și la punerea în aplicare a recomandărilor formulate în Recomandarea pentru 2023 privind zona euro, în concordanță cu considerentul 37,

RECOMANDĂ ca, în 2023 și în 2024, Portugalia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei și să utilizeze economiile astfel realizate pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. În cazul în care noi creșteri ale prețurilor la energie ar impune noi măsuri de sprijin sau continuarea celor existente, să se asigure că astfel de măsuri de sprijin sunt direcționate pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, sunt fezabile din punct de vedere bugetar și încurajează în continuare realizarea de economii de energie.

Să asigure o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea în 2024 la maximum 1,8 % a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național²¹, cu excepția cazului în care se estimează că o rată de referință mai mare a creșterii cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național este compatibilă cu atingerea de către Portugalia a obiectivului său bugetar pe termen mediu de -0,5 % din PIB, printre altele în situația în care cheltuielile cu dobânzile sunt mai mici decât se estimează în prezent de Comisie.

Să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor în cadrul mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală.

În perioada de după 2024, să urmărească în continuare o strategie fiscal-bugetară pe termen mediu de consolidare treptată și durabilă a finanțelor publice, combinată cu investiții și reforme care să favorizeze un nivel mai ridicat de creștere sustenabilă, pentru a atinge o poziție bugetară prudentă pe termen mediu.

Să îmbunătățească eficacitatea sistemului fiscal și a celui de protecție socială, în special acordând prioritate simplificării ambelor cadre, prin consolidarea eficienței administrațiilor lor respective și prin reducerea sarcinii administrative aferente.

---

²¹ Se estimează că aceasta corespunde unei îmbunătățiri anuale a soldului bugetar structural cu cel puțin 0,3 % din PIB pentru 2024, astfel cum se descrie în considerentul 24.

2. Să accelereze implementarea planului său de redresare și reziliență, inclusiv prin asigurarea unei capacități administrative adecvate, și, în urma transmiterii recente a addendumului la acesta, incluzând capitolul privind REPowerEU și cererea privind un împrumut suplimentar, să înceapă rapid punerea în aplicare a măsurilor aferente. Să pună în aplicare rapid programele politicii de coeziune, în strânsă complementaritate și sinergie cu planul de redresare și reziliență.
3. Să îmbunătățească condițiile pentru o tranziție către o economie circulară, în special prin intensificarea prevenirii generării de deșeurii, a reciclării și a reutilizării acestora pentru ca deșeurile să nu mai ajungă la depozitele de deșeurii și în incineratoare.
4. Să reducă dependența generală de combustibilii fosili. Să continue să accelereze procesul de introducere a surselor regenerabile de energie prin simplificarea și digitalizarea în continuare a acordării de autorizații pentru a permite producția suplimentară de electricitate din energie eoliană, în special offshore, și din energie solară, precum și prin promovarea autoconsumului și a comunităților de energie din surse regenerabile. Să consolideze capacitatea de interconexiune a rețelelor de energie electrică și să modernizeze rețelele de transport și distribuție a energiei electrice, facilitând investițiile în stocarea energiei electrice și digitalizarea rețelei, inclusiv introducând mai rapid contoare inteligente. Să accelereze investițiile în eficiența energetică prin promovarea unor scheme financiare care să atragă investiții private și prin sprijinirea gospodăriilor aflate în dificultate. Să accelereze eforturile în materie de politici ce vizează furnizarea și dobândirea aptitudinilor și a competențelor necesare pentru tranziția verde.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu
Președintele